

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО
СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

N 250-01-248 / 05.09. 2012 г.

На основание чл. 9, ал. 1, т. 1 и чл. 67, ал. 1 и 2 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията, № 254-01-89, внесен от **МАРТИН ДИМИТРОВ ДИМИТРОВ**, **ЙОРДАН КИРИЛОВ ЦОНЕВ**, **РУМЕН СТОЯНОВ ОВЧАРОВ** и **ДИАН ТОДОРОВ ЧЕРВЕНКОНДЕВ** на 04.09.2012 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- КОМИСИЯ ПО ИКОНОМИЧЕСКАТА ПОЛИТИКА, ЕНЕРГЕТИКА И
ТУРИЗЪМ

Комисии:

- КОМИСИЯ ПО ЕВРОПЕЙСКИТЕ ВЪПРОСИ И КОНТРОЛ НА
ЕВРОПЕЙСКИТЕ ФОНДОВЕ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ



НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Их. No	254-01-89
Дата	04, 09 2012 г.

ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ
Г-жа ЦЕЦКА ЦАЧЕВА

14.11
04/15

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 66 ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на народното събрание внасяме законопроект за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията.

Моля, законопроектът да бъде представен за разглеждане и приемане съгласно установения ред.

Вносител:

Марин Димитров
Йордан Цочев
Виктор Овчаров
Димитър Червенов

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията

(Обн., ДВ, бр. 102 от 2008 г., изм. и доп., бр. 42 от 2009 г., изм., бр. 54 от 2010 г., изм., бр. 97 от 2010 г., изм., бр. 73 от 2011 г., изм. бр. 38 от 2012г.)

§ 1. В чл. 1, ал. 2, след думите „господстващо положение на пазара“ се поставя запетая и се добавя „ злоупотреба със значителна пазарна сила“.

§ 2. В чл.8 се правят следните изменения и допълнения:

1. създава се нова т.11 със следното съдържание:

„11. приема методики за извършваните производства по този закон, изготвени в съответствие с общите принципи на конкурентното право и съобразно правото на ЕС, за извършваните производства по Глава четвърта на този закон, които обнародва в „Държавен вестник“ и публикува на интернет страницата си;“

2. досегашните точки 11,12,13,14 и 15 стават съответно точки 12,13,14,15 и 16.

§ 3. В чл.9, ал.1, т.7 числото „14“ се заменя с „15“.

§ 4. Глава четвърта се изменя така:

„Глава четвърта

ЗЛОУПОТРЕБА С МОНОПОЛНО ИЛИ ГОСПОДСТВАЩО ПОЛОЖЕНИЕ, ИЛИ СЪС ЗНАЧИТЕЛНА ПАЗАРНА СИЛА

Монополно положение

Чл. 19. (1) Монополно е положението на предприятие, което по закон има изключителното право да извършва определен вид стопанска дейност.

(2) Монополно положение може да се предоставя само със закон в случаите по чл. 18, ал. 4 от Конституцията на Република България.

(3) Всяко друго предоставяне на монополно положение извън случаите по ал. 2 е недействително.

Господстващо положение

Чл. 20. Господстващо е положението на предприятие, което с оглед на своя пазарен дял, финансови ресурси, възможности за достъп до пазара, технологично равнище и стопански отношения с други предприятия може да попречи на конкуренцията на съответния пазар, тъй като е независимо от своите конкуренти, доставчици или купувачи.

Значителна пазарна сила

Чл. 20 а (1) Значителна пазарна сила притежава предприятие, което не е с господстващо положение, но с оглед на своя пазарен дял, финансови ресурси, възможности за достъп до пазара, технологично равнище и стопански отношения с други предприятия, може да попречи на конкуренцията на съответния пазар, тъй като негови доставчици или купувачи са зависими от него.

(2) Критериите за оценка на пазарното положение на предприятията по чл.20 и чл.20а се определят в Методика за извършване на проучване и определяне на пазарното положение на предприятията на съответния пазар, приета по реда на чл.8, т.11.

Забрана за злоупотреба с монополно или господстващо положение, или със значителна пазарна сила

Чл. 21. Забранено е поведението на предприятия с монополно или господстващо положение, или със значителна пазарна сила, както и на две или повече предприятия със съвместно господстващо положение, или със значителна пазарна сила, което може да предотврати, ограничи или наруши конкуренцията и да засегне интересите на потребителите, като:

1. пряко или косвено налагане на цени за покупка или продажба или други нелоялни търговски условия;

2. ограничаване на производството, търговията, техническото развитие и инвестициите, във вреда на потребителите;

3. поставяне на склучването на договори в зависимост от поемането от другата страна на допълнителни задължения или склучване на допълнителни договори, които по своя характер или съгласно обичайната търговска практика не са свързани с предмета на основния договор или с неговото изпълнение;

4. необоснован отказ да се достави стока или да се предостави услуга на реален или потенциален клиент, за да се възпрепятства осъществяваната от него стопанска дейност;

5. прилагане на различни условия по отношение на еквивалентни сделки с други търговски партньори, като по този начин ги поставя в сравнително по-неблагоприятно положение;

6. прилагане на различни условия по отношение на договорните срокове за плащане в нарушение на закон, въвеждащ изискванията на Директива 2011/7/ЕС на

Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне плащането по търговски сделки (ОВ, L 48/1, 23.02.2011).

7. поведение в противоречие с добросъвестната търговска практика, по начин който уврежда или може да увреди интересите на конкурентите или би могло:

а.) да ограничи доставката или откаже предлагане към потребителя на стока под притежавана от производител регистрирана собствена търговска марка, в случаите когато търговското предприятие предлага същият продукт, със своя марка;

б.) да пречатства търговски партньор да предоставя по-добри условия на трети лица, включително налагане на санкции за такива случаи;

§ 5. В чл. 36, ал. 3, числото „14“ се заменя с „15“.

§ 6. В чл.44, ал.3 думите „ приета от комисията методика“ се заменя с думите „приети от комисията методики“

§ 7. Създават се чл.72а и 72б със следното съдържание:

„Срокове

Чл. 72а. Проучването по установяване на злоупотреба със значителна пазарна сила се извършва и приключва по реда на Глава девета.

Временни мерки

Чл. 72б. (1) Комисията по искане на страните или по своя инициатива, когато съществува риск от сериозно увреждане на интересите на потребителите или на конкурентите, може във всеки момент от хода на производството да приложи временна мярка за спиране на твърдените нарушения по чл.21, във връзка с чл.20а, по реда на чл.56.

(2) Временната мярка по ал. 1 се налага с мотивирано определение. Определението може да се обжалва пред Върховния административен съд в 7-дневен срок от съобщаването му по реда на Административнопроцесуалния кодекс. „

§ 8. В чл.100, ал.5, в края на т.2 се добавят думите „и чл. 72б“

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 9. В едномесечен срок от влизане в сила на този закон, Комисията за защита на конкуренцията приема изменения и допълнения на Устройствения правилник на Комисията за защита на конкуренцията.

§ 10. (1) В двумесечен срок от влизане в сила на този закон, Комисията за защита на конкуренцията изготвя проект на Методиката за извършване на проучване и определяне на пазарното положение на предприятията на съответния пазар, изготвена в съответствие с общите принципи на конкурентното право и съобразно правото на ЕС, за извършваните производства по Глава четвърта на този закон. Методиката се публикува за обществено обсъждане на официалния сайт на КЗК.

(2) В четиримесечен срок Комисията за защита на конкуренцията приема с Решение Методиката за извършване на проучване и определяне на пазарното положение на предприятията на съответния пазар. Приетата методика се публикува в Държавен вестник.

§11. Навсякъде в текста на закона думите „чл. 81 и чл. 82 от Договора за създаване на Европейската общност“ се заменят с „чл. 101 и чл. 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз“.

§ 12. Този закон влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“, с изключение на разпоредбата на чл. 21, т. 6 от § 4, която влиза в сила от 16 март 2013.

София, 19.07.2012г.

Вносител:

Мария Димитрова

Йордан Цонев

Румяна Обчарова

Диана Червенкова

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията

Законът за защита на конкуренцията, в действащата към момента редакция, има за цел да осигури защита и условия за разширяване на конкуренцията и на свободната инициатива в стопанската дейност. Този закон урежда отношенията във връзка с прилагането на чл. 81 и чл. 82 от Договора за създаване на Европейската общност (чл. 101 и чл. 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз), в т. ч. прилагането на Регламент (ЕО) №1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 г. относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в чл.81 и 82 от Договора.

Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията (ЗИД на ЗЗК) има за цел да допълни съществуващите разпоредби за да се осигури възможност за осъществяване на последователна политика за защита на условията за конкуренция на националните пазари на производство, доставка и дистрибуцията на стоки и услуги, чрез осигуряване на възможност за равнопоставеност при водене на преговори по търговски сделки на всяко от предприятията по цялата верига: от производителите на суровини до потребителите.

С оглед осигуряване на превенция на практики на едностранно поведение, недобросъвестност или нелоялност, както и за насърчаване на иновациите и технолоогичното развитие, в съответствие с целите на икономическото, социалното и регионалното сближаване и защитата на потребителите, законопроекът има за цел да допълни съществуващата нормативна рамка и да въведе инструменти и разпоредби за преодоляване на негативни последици, възникващи вследствие на съществуващи диспропорции в силата на преговаряне. Целта е създаване на ефективни механизми, приложими от националния орган по конкуренция, за прекратяване и превенция на лоши практики и едностранно поведение.

Чрез предвидените в проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за защита на конкуренцията разпоредби се цели уреждане на забрана за злоупотреба със значителна пазарна сила от страна на предприятията, които разполагат с такава по отношение на зависими от тях търговски партньори-производители, доставчици, преработватели или търговци, с оглед предотвратяване на възможността те да попречат на конкуренцията на съответния пазар.

Необходимостта от предлаганото изменение и допълнение на закона е обоснована от факта, че в сега действащата си редакция Законът за защита на конкуренцията не разполага с достатъчно ефективен механизъм, чрез който по безспорен начин да могат да бъдат преодолените проблемите на конкуренцията, възникващи вследствие антиконкурентно поведение на предприятия, които разполагат със значителна пазарна сила, без обаче, тя да достига до степента на господстващо положение на съответния пазар. Необходимостта от обхващане от закона и на тези проблеми на конкуренцията се съдържа и в Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите „По-добре функционираща верига на

предлагането на храни в Европа" от 28.10.2009г. COM(2009)591 окончателен, както и в Становището на Европейския икономически и социален комитет NAT/460/15.09.2010г., относно това Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите - COM(2009) 591 окончателен.

В последните години в България се наблюдава засилваща се диспропорция между пазарната сила в полза на големи производители и дистрибутори на дребно на различни стоки спрямо производителите и доставчиците им. В условията на българската икономика през последните 10 години, и особено след присъединяването на България към ЕС, концентрацията в сектора на търговия на дребно е довела до бързо навлизане на пазара на изключително силни големи предприятия, осъществяващи търговски сделки преди всичко на бързооборотни стоки (без значение дали са хранителни или други). Във взаимоотношенията между предприятия, които разполагат със значителна пазарна сила по отношение на зависимости от тях търговски партньори-производители, доставчици, преработватели или търговци се открояват практики, които обективно облагодетелстват само една от страните, което се отразява негативно на конкурентоспособността другата страна, ограничавайки способността и да инвестира в производството на продукти, задоволяващи по-добре потребителското търсене. Обстоятелството, че притежаващото значителна пазарна сила предприятие се възползва от нея в договорните си отношения с търговските си партньори за извличане на облага, води до извод, че такива облаги са резултат на едностранно налагане на търговски условия. Това е показателно за наличието на състояние на икономическа зависимост на доставчици и купувачи спрямо предприятие, притежаващо значителна пазарна сила. Състоянието на зависимост, произтичащо от притежавана пазарна сила би могло да застраши ефективната конкуренция на съответния пазар, в резултат от определено поведение на предприятието, което я притежава.

Така например, едностранното налагане от страна на предприятие, притежаващо значителна пазарна сила на определени практики или условия във взаимоотношенията му с доставчици или купувачи, които са икономически зависими от него, е от естество да ограничи възможността на такива доставчици или купувачи да реагират конкурентно на търсенето и предлагането, както по отношение на асортимента, така и по отношение на цените и качеството на доставяните или закупваните от тях продукти, което да ограничи конкуренцията между участниците във веригата за производство, доставка и дистрибуция на стоки, включително и чрез влошаване на условията за достъп до пазари.

В добавка, въпросните търговски практики също така не допринасят за насърчаване на инициативи на производителите, насочени към доближаване до потребителите, в запазването на културната и регионалната идентичност на стоките, особено що се отнася до храните, както и за прехвърлянето към потребителите на ползи, които да компенсират негативното влияние върху конкуренцията.

В действащия ЗЗК (чл.21 във връзка с чл.20 от ЗЗК) е уредена забрана за поведение на предприятия с монополно или господстващо положение, което има за цел или резултат предотвратяване, ограничаване или нарушаване на конкуренцията. Прилагането на тази забрана обаче предполага наличието на монополно или господстващо положение на дадено предприятие на съответния продуктов и географски пазар, в резултат от което положение съответното предприятие разполага с възможност за провеждане на независима от всички негови конкуренти, доставчици или купувачи стопанска политика, с което това предприятие може да попречи на конкуренцията на съответния пазар. Съществуващата дефиниция за господстващо положение и забрана за злоупотреба с такова е формулирана в съответствие с приложимото законодателство на ЕС (чл.82 от Консолидираната версия на Договора за създаване на Европейската общност), както и с приложимите разпоредби на националното право на конкуренция в държавите членки на ЕС и в световен мащаб.

Констатираните значителни диспропорции в пазарната сила във взаимоотношенията на предприятията и търговските им партньори – доставчици и купувачи понастоящем, както и в обозримо бъдеще не биха могли да достигнат мащаб, при който пазарното положение на една от страните да покрие дефиницията за господстващо положение по смисъла на действащата разпоредба на чл.20 от ЗЗК. Това от своя страна води до невъзможност да бъдат обхванати съществуващи пазарни процеси, които съществено биха ограничили конкуренцията на такива пазари.

Предвид това обстоятелство и във връзка с необходимостта от създаване на законодателна рамка за осъществяване на последователна политика за защита на условията за конкуренция на пазарите на доставка, производство и дистрибуция на стоки или предоставянето на услуги е необходимо изменение на разпоредбите на ЗЗК, което да позволи ограничаването на поведението за едностранно налагане на условия на разполагащите със значителна пазарна сила предприятия по отношение на зависими от тях търговски партньори. Това, само по себе си, налага въвеждането на ограничения и по-строги правила и по отношение на предприятия, които, без да са с господстващо положение, притежават определена независимост на пазара.

В §1 на законопроекта се въвежда понятието „значителна пазарна сила“.

В §2 се допълват правомощията на Комисията за защита на конкуренцията да приема методики за извършването на производствата, които се публикуват в Държавен вестник.

В § 4 от проекта на ЗИД на Закона за защита на конкуренцията, се променя Глава четвърта, която става „Злоупотреба с монополно или господстващо положение, или значителна пазарна сила“.

Предвижда се създаване на нов чл.20а от ЗЗК. В ал.1 се урежда легална дефиниция за наличието на „значителна пазарна сила“ за предприятие на съответния пазар, а разпоредбата на ал.2 предвижда определянето на критериите за оценка на пазарното положение да се определят в изготвена от КЗК и одобрена от МС Методика за извършване на проучване и определяне на пазарното положение.

Съгласно предложените промени значителна пазарна сила притежава предприятие, което не е с господстващо положение по смисъла на чл.20, ал.1, но с оглед на своя пазарен дял, финансови ресурси, възможности за достъп до пазара, технологично равнище и стопански отношения с други предприятия, може да попречи на конкуренцията на съответния пазар, тъй като негови търговски партньори - доставчици и купувачи са зависими от него.

Допълва се чл.21, където е предвидена приложимостта на изброените забрани за поведение на предприятия, разполагащи с господстващо положение и към предприятията със значителна пазарна сила спрямо зависимите от тях доставчици или купувачи.

С легалното уреждане на понятието „значителна пазарна сила“ ще се обхванат случаите, в които въпреки липсата на господстващо положение, определени предприятия имат възможност да изкривяват нормалните пазарни отношения и да злоупотребяват с позицията си на пазара, поставянето на сключването на договор, в зависимост от поемане на допълнителни условия или сключване на допълнителни договори с различни търговски партньори, като по този начин поставят контрагентите си в сравнително неблагоприятно положение, включително и чрез договорни срокове за плащане.

Така ще се даде възможност на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) да се намеси в такива случаи с цел защита на конкуренцията чрез производство по установяване на злоупотреба със значителна пазарна сила и да санкционира подобни практики, които могат да предотвратят, ограничат или нарушат конкуренцията и да засегнат интересите на потребителите.

Притежанието на „значителна пазарна сила“ не се санкционира с предлаганите разпоредби. Предвижда се забрана на злоупотребата със значителна пазарна сила.

В §6 е предвидена промяната на разпоредбата на чл.44, ал.3. С тази промяна се допълват разпоредбите на §2 и §4, относно чл.20а, ал.2, предвиждащи критериите за определяне, анализ и оценка на значителната пазарна сила на предприятията да се определят в приета от КЗК методика.

С §7 се предвижда създаването на чл. 72а и 72б.

В предложени нов чл. 72а се регламентира редът на производството по установяване на злоупотреба със значителна пазарна сила.

В предложени нов чл.72б се предвижда прилагането с определение на временни мерки, които Комисията да налага по искане на страните или по своя инициатива при съществуващ риск от сериозно увреждане на интересите на потребителите или на конкурентите. Предвижда се временните мерки да са по реда на чл.5б за спиране на твърдяните нарушения по чл.21, във връзка с чл.20а във всеки момент от хода на производството. Предвиден е редът за изпълнение, срока и начина на обжалване на временните мерки.

За изпълнение на разпоредбите на законопроекта, в §9 от Заключителните разпоредби на закона е предвидено Комисията за защита на конкуренцията да измени Устройствения си правилник.

С §10 в Заключителните разпоредби на закона се определят механизма и сроковете за приемане на Методиката, предвидена в §2, относно чл.8,т.11. Предвидено е обществено обсъждане на проекта на Методика, приемането ѝ с решение на КЗК и публикуването ѝ в Държавен вестник.

С § 11. се предвижда думите „чл. 81 и чл. 82 от Договора за създаване на Европейската общност“ навсякъде в текста на закона да се заменят с „чл. 101 и чл. 102 от Договора за функционирането на Европейския съюз“.

Промените не противоречат на европейското законодателство с оглед на това, че в чл.3, параграф 2 от Регламент 1/2003г. на Съвета е предвидена възможност за държавите-членки да приемат и прилагат по-стриктно национално законодателство от разпоредбата на чл.102 от ДФЕС, предвиждащо забрани и налагане на санкции по отношение на едностранно поведение на предприятия.

Законопроектът не пречатства заинтересованите страни, по примера на други държави-членки да изготвят Етичен кодекс за поведение, чиято цел е да допринесе за прилагането на правила за добросъвестно и лоялно поведение на участниците на пазара.

София, 19.07.2012г.

Вносители:

Мария Димитрова
Йордан Йонев
Вилма Аврамова
Диана Червенова